

פכ"ד: העונש – דבר וחרב

אני חרב עכשיו ישראל אומרין: מה לו, על גבוריו הוא בוטח, שהם יצאו למלחמה, הם ימותו והוא ינצל.
אמר: **יבא דבר שהכל שוין בו.**
וי"א גד רמז לו - עתה דע וראה מה אשיב שלחי דבר.
(שם יג) – דבר הוא דבר באותיות.

6. שמ"ב ה

(א) ויבאו כל־שבטי ישראל אל־דוד חֲבֹנָה ויאמרו לאמר הננו עצמך ובשרך אֶנְחוּנו: (ב) גִּם־אֶתְמוּל גִּם־שְׁלֹשִׁים בְּהִיּוֹת שָׂאוֹל מֶלֶךְ עָלֵינוּ אֵתָּה הִיִּיתָה הַמוֹצִיא וְהַמְבִּיא אֶת־יִשְׂרָאֵל ויאמר יקֹץ לך אֵתָּה תִרְעָה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֵתָּה תִהְיֶה לְנָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל:

7. שמ"ב ז

(ח) וְעַתָּה כְּחֶתֶם־אִמֹּר לַעֲבָדֶי לָדוּד כֹּה אָמַר יִקְוֶה צָבָאוֹת אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן־הַנָּחַל מֵאַחֵר הַצָּאן לַהֲיֹת נָגִיד עַל־עַמִּי עַל־יִשְׂרָאֵל:

8. במדבר כז

(טז) וַיִּקְדֹּף יִקְוֶה אֶלְהֵי הַרוּחֹת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הָעֵדָה: (יז) אֲשֶׁר־יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֹא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוּת יִקְוֶה כִּצְאֹן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רָעָה:

9. יחזקאל לד – נבואת הרועים

(יא) כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יִקְוֶה הַנִּיֵּאֲנִי וְדִרְשֵׁתִי אֶת־צֹאנִי וּבִקְרָתִים: (יב) כְּבִקְרַת רָעָה עָדְרוּ בְּיוֹם־הַיּוֹתוֹ בְּתוֹךְ צֹאנוֹ נִפְרָשׁוֹת כִּן אֲבִקֶּר אֶת־צֹאנִי וְהַצֵּלְתִּי אֶתְהֶם מִכָּל־הַמְקוֹמֹת אֲשֶׁר נָפְצוּ שָׁם בְּיוֹם עָנָן וְעָרְפָל: (יג) וְהוֹצֵאתִים מִן־הָעֲמִים וּמִן־הַבְּצִיִּים וְהִבֵּאתִים אֶל־אֲדָמָתָם וְרַעֲיֵתִים אֶל־הֶרֶי יִשְׂרָאֵל בְּאִפְיָקִים וּבְכָל מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: (יד) בְּמִרְעָה־טוֹב אֲרַעֶה אֹתָם וּבְהֶרֶי מְרוֹם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה נֹהֵם שָׁם תִּרְבְּצֶנָה בְּנוֹה טוֹב וּמִרְעָה שָׁמֶן תִּרְעִינָה אֶל־הֶרֶי יִשְׂרָאֵל: (טו) אֲנִי אֲרַעֶה צֹאנִי וְאֲנִי אֲרַבִּיצֵם נֶאֱמַר אֲדֹנָי יִקְוֶה: (טז) אֶת־הָאֲבֹדֹת אֲבַקֵּשׁ וְאֶת־הַנִּדְחֹת אֲשִׁיב וְלִנְשָׁבְרֹת אֲחַבֵּשׁ וְאֶת־הַחוֹלָה אֲחַזֵּק וְאֶת־הַשְּׁמֵנָה וְאֶת־הַחֲזָקָה אֲשַׁמֵּיד אֲרַעֶנָה בְּמִשְׁפָּט:

1. ירמיהו יד

(יא) וַיֹּאמֶר יִקְוֶה אֲלֵי אֱלֹהֵי אֲלִיתַתְּפִלָּל בְּעַד־הָעָם הַזֶּה לְטוֹבָה: (יב) כִּי יֵצְמוּ אֵינֶנִּי שְׁמַעְלֵ אֲלִירְנָתָם וְכִי יַעֲלוּ עֲלֶיהָ וּמִנְחָה אֵינֶנִּי רֹצֵם כִּי בַחֲרֹב וּבְרָעַב וּבִדְבַר אֲנֹכִי מִכְלָה אוֹתָם: ס

2. ירמיהו כד

(ו) וְשִׁלַּחְתִּי בָם אֶת־הַחֲרֹב אֶת־הָרָעַב וְאֶת־הַדָּבָר עַד־תָּמָס מַעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נִתְּתִי לָהֶם וְלָאֲבוֹתֵיהֶם: פ

3. ירמיהו כט

(טז) כִּי־כֹה אָמַר יִקְוֶה אֱלֹהֵי־מֶלֶךְ הַיּוֹשֵׁב אֶל־כִּסֵּא דָוִד וְאֶל־כָּל־הָעָם הַיּוֹשֵׁב בְּעִיר הַזֹּאת אֲחִיכֶם אֲשֶׁר לֹא יֵצְאוּ אֶתְכֶם בְּגוֹלָה: (יז) כֹּה אָמַר יִקְוֶה צָבָאוֹת הַנְּנִי מְשַׁלַּח בָּם אֶת־הַחֲרֹב אֶת־הָרָעַב וְאֶת־הַדָּבָר וְנִתְּתִי אוֹתָם כַּתְּאֲנִים הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר לֹא־תִאָּכְלָה מִרְעֵ:

4. הגדה של פסח (מגיד)

בִּיד חֲזָקָה - זו הַדְּבָר, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה יְדִי הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בְּשִׁדְּךָ, בְּסוֹסִים, בְּחִמְרִים, בְּגִמְלִים, בְּבִקְרָ וּבִצְאוֹן, דָּבָר כְּבִד מְאֹד.
וּבִזְרַע נְטוּיָה - זו הַחֲרֹב, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְחָרְבוּ שְׁלוֹפָה בִּידוֹ, נְטוּיָה עַל־יְרוּשָׁלַיִם.

5. רד"ק שמ"ב כד:יד

נפלה נא ביד י"י – זהו הדבר, כמו: הנה יד י"י הויה (שמות ט': ג'),
ועוד כי ברעב אף על פי שהוא ביד י"י, יפלו גם כן ביד אדם, שילכו למצרים או לשאר ארצות לשבור בר ולחם, אבל הדבר אין בו אלא יד השם לבד, לפיכך המובן ממלת ביד י"י הוא הדבר. לפיכך בחר הוא בדבר כי הוא ביד י"י לבד, אבל בשנים היה חרפה בגוים בנוסס לפני אויביהם ונגפים לפנייהם, וכן ברעב כי היו הולכים בארצות הגוים והיו חרפה בהם. וכן אומר הכתוב: ולא אתן אתכם עוד חרפת רעב בגוים (יחזקאל ל"ו: ל', יואל ב': י"ט).
ובדרש: חשב דוד בדעתו ואמר: אם בוחר אני רעב עכשיו כל ישראל אומרים: מה איכפת לו לבן ישי, על אוצרותיו הוא בוטח, וישראל ימותו ברעב. ואם בורר